

Vergaderjaar 2017–2018

27 830

Materieelprojecten

Nr. 229

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 mei 2018

Inleiding

Met deze A-brief informeer ik u over de behoeftestelling van het project «Verwerving *Softkill* Torpedo Defensiesysteem». Het betreft een voorziening aan boord van de meeste grote oppervlakteschepen van het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK) voor de zelfverdediging tegen een torpedoaanval. Het project maakt deel uit van het investeringsprogramma van de «Defensienota 2018 – Investeren in onze mensen, slagkracht en zichtbaarheid» (Kamerstuk 34 919, nr. 1).

Een volledig torpedodefensiesysteem bestaat uit twee delen. Dit betreft een systeem ter misleiding of verstoring van torpedo's (*Softkill*) en een systeem om torpedo's uit te schakelen (*Hardkill*). Op dit moment is alleen het *Softkill* systeem grotendeels «van de plank» verkrijgbaar. Een effectief *Hardkill* systeem vereist nog nader onderzoek en ontwikkeling. Defensie streeft naar internationale samenwerking op dit gebied. De Kamer zal over de voortgang op het gebied van *Hardkill* in 2020 worden geïnformeerd in de D-brief van het project «Vervanging M-fregatten». Deze A-brief betreft alleen de verwerving van het *Softkill* systeem.

Behoefte

Vrijwel alle onderzeeboten beschikken over een grote slagkracht tegen oppervlakteschepen in de vorm van torpedo's. De huidige onderzeebootbestrijding van het CZSK richt zich op het bestrijden van vijandelijke onderzeeboten voordat zij torpedo's kunnen inzetten, bij voorkeur op grote afstand van een maritieme taakgroep. Desondanks kan het voorkomen dat een onderzeeboot een torpedo lanceert tegen een maritieme taakgroep of een afzonderlijk schip. Een verdediging tegen torpedo's is daarom noodzakelijk.

Van de huidige grotere oppervlakteschepen van het CZSK zijn de twee M-fregatten, de vier Luchtverdedigings- en Commandofregatten

(LC-fregatten), de twee amfibische *Landing Platform Docks* (LPD's) en het bevoorradingschip *Joint Support Ship* (JSS) in beginsel inzetbaar in omstandigheden met een hoge dreiging van vijandelijke onderzeeboten. Het torpedo defensiesysteem is voor deze negen schepen bedoeld, alsmede voor het toekomstige bevoorradingschip (*Combat Support Ship*, CSS) en de vervangers van de M-fregatten.

De fregatten zijn veelzijdig inzetbare schepen en vormen de ruggengraat van de oppervlaktevloot. De taken van de fregatten waarvoor het torpedodefensiesysteem relevant is, bestaan hoofdzakelijk uit maritieme gevechtsoperaties zoals het optreden tegen vijandelijke oppervlakte-schepen en onderzeeboten. De LPD's, het JSS en in de toekomst het CSS zijn voor meerdere ondersteunende taken inzetbaar, ook bij een hoge dreiging zoals die kan voorkomen bij amfibische operaties.

M-fregatten en hun vervangers

Een belangrijk onderdeel van het torpedodefensiesysteem is een gesleepte sonar als sensor voor het onderkennen en analyseren van een gelanceerde torpedo. De M-fregatten beschikken reeds over een gesleepte sonar voor de opsporing van onderzeeboten op grote afstand. Deze gesleepte sonar zal geschikt worden gemaakt voor het torpedodefensiesysteem. De overige schepen zullen worden uitgerust met een andere gesleepte sonar die is toegespitst op torpedo's. Bij de vervanging van de huidige M-fregatten zal het gehele torpedodefensiesysteem worden overgezet op de vervangers van deze schepen, die naar verwachting ongeveer vanaf 2025 in dienst komen.

Zoals eerder opgemerkt bestaat een compleet torpedodefensiesysteem niet alleen uit een *Softkill* systeem maar ook uit een *Hardkill* systeem dat de afgevuurde torpedo vernietigt in plaats van alleen misleidt. De ontwikkeling van een *Hardkill* systeem is echter nog niet voltooid. Defensie heeft het voornemen de vervangers van de M-fregatten uit te rusten met een dergelijk systeem.

Internationale samenwerking

Nederland en België zijn voornemens gezamenlijk hun vier M-fregatten te vervangen. Zoals bekend heeft Nederland hierbij het voortouw. België heeft het voornemen zich aan te sluiten bij de verwerving van het torpedodefensiesysteem voor de vervangende schepen.

Gerelateerde projecten

Het project heeft relaties met onder andere de projecten «Vervanging M-fregatten» en «Verwerving *Combat Support Ship*».

Kenmerken

Het *Softkill* torpedodefensiesysteem bestaat uit twee componenten: in de eerste plaats een sonar die achter het schip wordt gesleept om de inkomende torpedo te signaleren, en in de tweede plaats een bovendekse lanceerinstallatie die projectielen in het water lanceert om de torpedo te misleiden of de doelgeleiding te verstoren. Het commandosysteem van het schip verwerkt de sensorinformatie tot bruikbare doelinformatie voor de projectielen. Defensie zal het torpedodefensiesysteem zelf integreren in het commandosysteem van het schip.

Het materieel voor het *Softkill* systeem is «van de plank» (*Military-off-the-Shelf*) verkrijgbaar. De ontwikkeling van de software zal *single source*

worden aanbesteed bij TNO aangezien dit instituut als enige beschikt over de kennis van de gesleepte sonar van de M-fregatten.

Financiële aspecten

Met het project «Verwerving *Softkill* Torpedo Defensiesysteem» is een investering gemoeid tussen de € 100 miljoen en € 250 miljoen. De investering komt in de periode 2020 tot en met 2027 ten laste van het investeringsbudget van Defensie. De bijgaande commercieel-vertrouwelijke brief bevat nadere financiële informatie (Kamerstuk 27 830, nr. 230).

Vooruitblik

De *Softkill* systemen zullen naar verwachting in de periode 2021 tot 2027 worden geïnstalleerd. Om redenen van operationele veiligheid maakt Defensie niet bekend welke schepen wanneer met het systeem worden uitgerust.

De verwerving van het *Softkill* torpedodefensiesysteem is een relatief eenvoudig project. Het benodigde materieel is «van de plank» verkrijgbaar en TNO en Defensie hebben veel ervaring met de integratie van wapensystemen in het commandosysteem van de schepen. Ondanks dat het projectbudget groter is dan € 100 miljoen ben ik voornemens de Defensie Materieel Organisatie te mandateren het project uit te voeren. De Kamer zal over de voortgang van dit project worden geïnformeerd via de begroting, het jaarverslag en het Materieelprojectenoverzicht.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser